

در سعادت‌ده بیک پوسته‌خانه قازشوند
دانمه مخصوصه در

محل اوراده

مکتبۃ الفتن و الزمان

۱۳۲۶

دین، فلسفه، ادبیات، حقوق و علوم دن باخت هفته‌لیق رساله‌در

بیکری، موافق آمار جدیده مع المذکوبه پیغمبر اولنور
در راجم ایدیلمین آثار اعاده اولنار

امپاره

در سعادت‌ده نسخه‌سی ۵۰ پاره‌در

تیریله‌دن مقرا بورو ایله کوندریلیرسه سنوی
۲۰ فروش فضلہ آندر.

در سعادت‌ده پوسته ایله کوندریلیرسه ولایات بدی اخذ اولنور.

مؤسسی: ابوالعلاء زین العابدین - ح. اشرف ادب

سنہ لکی القایلی

۳۵ ۷۰

۵۰ ۹۰

۱۰۰ ۱۰۰

در سعادت‌ده
ولایات‌ده
مالک اجنبی‌ده

۱۱ نوموز ۳۲۴

برنجی سنه

۳۲۶ شوال ۱۷ پنجشنبه ۳۰ تیرین اول

عدد: ۱۲

علی العصا» قول شریف مسرویدر. حضرت پیغمبر، انسای خطبہ ده انکا بیورمه‌لری ایچون بر شی تخصیص بیورمشارדי. حال سفره اکثریت او زره الارنه قلنخ بولندیغندن خطبہ ده دخی قلنجی، حال حضره ایسه عصا، یاخود قوسی قولانورلردى.

علماء حدیث و ارباب سیدن بعضی، مدقق و محقق قلری تیجہ تدقیق و تحقیقلرندے حضرت پیغمبر ک انسای خطبہ ده عصا، قوس قولانوسی منبر اتخاذندن اول اولوب، بوندن صوکره ایسه قوس، عصا، باشقة هچ بر شی قولانازدیغی مؤکدا بیان ایدیبورلو.

حتی ابن القیسم «زادالمعاد» نام اثرنده: «رسول اکرم، هنبر اتخاذندن اول عصا یاخود قوسه انکا بیوررلر، الارینه قلنخ، باشقة بر آلت حرب طوغازلردى. انسای حرب بدھ قوسه اعتقاد ایدر، جمده ده الله عصا آلوردی. اول حضرت ک خطبہ ده سیفه انکا بیوردقی، مسروی دکلدر. بعض جھله کروھی نی علیه السلام داماً سیفه انکا ایتدیکنی، بوده دین میں اسلامک سیف سایہ سمندے قیامنہ اشاره بولندیغی دعوی ائمہ لری فرط جھاتلرندن باشقة بر شی دکلدر. زیرا منبر اتخاذندن صوکره پیغمبر ک قلنخ، قوس، باشقة برشیه انکا بیور مدینی ثابت اولدینی کی، منبر اتخاذندن اول دخی هچ بروقت قلنجی الله آللرق خطبہ به چیتمادیغی معلومدر.» دیور.

امام مجدد الدین محمد بن یعقوب «سفرالسعادة» نام اثر عالیسندے: «حضرت پیغمبر، منبر اتخاذندن اول، خطبہ ده قوس یاخود عصا، انکا بیوررلردى. منبر اتخاذندن صوکره ایسه هچ برشیه طایانماز اولدی. قلنخ، حرب بدھی، نه اول، نه ده صوکره هچ بروقت الارینه آلام مشادرد.» دیور.

* * *

نجی محترم افندمن جمہ کونلری وقت ظهر داخل اولوب، مقیم اولان اصحابک تمامًا اجتماع و حضورلرینی تھمین ایدینجھ، منبره صعود ایده رک او طوررلردى. بونک او زرینسہ مؤذنان پیغمبریدن حضرت بالل دخی مسجد نبوی قومنشک او کنڈھ طوره رق اذان شریفی او قوردى. عصر سعادتندہ، شیخین حضرات ک خلافتی دورنہ جمعه اذانی بالکر بر دفعہ او قور، تکر ایمذدی. او چنھی خلیفہ حضرت عثمان زمانندہ اهالی تکڑا یتیکنندن بر اذان کھایت ایمزاولدی. بوندن طولایی حضرت خلفہ نک امری ایله وقت جمعه نک حلولنی عموم اصحابه اعلان اولق او زره دها ایکنچی بر اذان او قور اولدی. بوجال، شمدیکی زمانعزه قدر ثابت قالمشدر.

* * *

فحركائنات افندمن منبر او زرینه چیقارق او طور دینی، یاخود جمعه ده قاماً خطبہ او قومه باشلا دینی وقت، اصحاب کزن حضراتی ده یوزلرینی اول حضرتہ طوغ و توجیه بیوررلردى.

بو خصوصده، پک چوچ آثار شریفہ وارد او لدینی کی علای امت ده عادتا بونک او زرینه اجماع ایمشادرد. ذاتا حضارک خطبیه طوغ و توجیه ایمہ لری پک معقول ایدی. زبرا خطیب، آنلر وعظ و نصیحت ایدیبور، و قواعد اسلامیہ بی تعلیم، معانی مہمہ بی تبلیغ ایدیبور، درس ویریور دی...»

* * *

نجی محترم صلی اللہ علیہ وسلم افندمن حضرت لری خطبہ او قودینی.

بر صورتند، کم «واسرهم شوری بینهم» پرتوی انلرک حال و قالارندہ لحررہ معان ایتسون.

مشور تدر ناظم احوال ملک و سلطنت مشور تدر امته مصباح مجده و مسعدت مشور تسر نافذ اولماز قبہ انوار هدی مشور تسر حاصل اولماز هیچ آثار علا مشورت هر امر و کاری مشکلکی آسان ایدر حضرت حق اطف ایدوب توفیقی احسان ایدر مشور تدر امر قطبی خداوند حکیم مشور تدر مسلک اصحاب عقل مستقیم بر کت زاده اسماعیل مفی

خطبہ لر دائر

خطبہ لر مقدمہ سیرہ نبوی

فحركائنات علیہ اکل التحیات افندمن حضرت لری منبره صعود، یاخود منبر اعمال ایدله دن اول خطبہ او قویه جنی محل تشریف بیورنجھ حضاره توجہ ایده رک آزارجق او توررلردى.

ابن عمر رضی اللہ عنہ دن: «حضرت پیغمبر ک منبر او زرینه او توررلر دن اول اصحاب کرام حضراتہ سلام ویرمکہ بولندقلری» مسرویدر، شافعی، احمد بن حنبل حضراتی اشبو حدیث شریفہ استقاداً اولسلامک سنت اولدینی قائل اولمشادرد. ابوحنیفہ، امام مالک حضراتی مذهبندہ او حدیث فعلی ثابت اومادیغندن اولسلامی ترک سنت اولمشادرد. اول علیه السلامک منبره ارتقا بیورنجھ او توررلر دن، قبلہ یہ متوجه اوله رق دعا ایتدیک احادیث صحیحہ ده ثابت دکلدر.

شمیدی زمانعزه بعض خطبیلرک او توررلر دن اول، منبر او زرندہ بروضیت مخصوصہ آللرق دعا ایمہ لری صاغلام بر اثره مستند او لاما دیغندن باب عبادتہ بربدعت اولماسی احتمالن دن خوف ایدیلور. بناء علیہ بوجالک ترک ایدلسی دها موافق سنت اولدینی خاطرہ کلیور.

رسول اکرم افندمن حضرت لری، خطبہ یہ چیقدینی انساده، سائی و قتلر ده کیدیکی و اصحاب کرامک دخی اکتسا اعتمادندہ بولندیغی البسی کیزدی. جمہ و خطبہ یہ مخصوص اوله رق باشینه طیسان با غلامق، او زون و کنیش جبه و بینشلر اکتسا ایلک عادات پیغمبریدن دکلدری. خلاصہ: خطبہ یہ، جمعیه یہ مخصوص بر نوع البسی و عماده صاقلامزدی. سائی کونلر ده نه اکتسا بیوررلر سه، جمہ و خطبہ یہ دخی او ایله بر ابسی ایله چیقارلر دی. شوقدر وارکه جمعیه یہ جیقدقلری انساده البسی معتاده سنک جدیدینی، اولماز ایسه دها زیاده نظیف، یقانش اولانی اکتسا بیوررلر دی. اشتہ بونک ایچون جمہ نماز نہ کیدر کن بکی، یاخود تیز، یقانش البسی کیک سنت اولمشادر.

فحركائنات افندمن انسای خطبہ ده بعض قوسه، بعض عصاید اعتماد بیوررلر دی.

ابن عباس حضرت لرندن: «ولم يكن رسول الله صلى الله عليه وسلم تحری شیئاً من ذلك ولكن يتوكأ في الحرب على السيف وفي الحضر

رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم افندمن ک خطبہ لری، مطلقاً — استر جمعہ، استر سائر مواضعہ — جناب تعالیٰ حضرت ائمہ اولیاً و اولیائی و جمیلہ حمد و شنای، رسول کبریاً یا صلوٰۃ دعائی، تشهدی، وعظ و نصیحتی، قرآن کریمکن برقاً آئینک قرائتی و بعض تعلیمات مهمہی احتوا ایلدی.

اول حضرت دائماً ایک خطبہ او قور، هر ایکسٹو حمد و شنا ایله باشلار، آرالرنہ آزیجتی او طور لردنی، اکن حضرت بلاک بو جلسہ فی «آمین... لر» ایله استقبالی هچ بر اثره معلوم دکادر، بناءً علیہ مؤذنلرک او جلسہ انسانیہ کورلتی قوپارمه لری، ای برشی دکلدر... فخر کائنات افندمن خطبہ لرنہ چوق و قتلر بیور لردنی، که:

«بنم بعثتم ایله قیامت شوایکی پار مق کیدر» (دیدرک شہادت واورتہ پار مق لری کوس تر، قیامت ایله بمشت نبویہ لرینک همان قومشو، کندو سنک دخنی خاتم الانبیا اولیائی ایما ایدر لردنی) بوندن صوکرہ «اما بعد» ایله باشلایہ رق: «سوزرلک الا ایسی سیرہ محمدی در، امورک الا فنا و چرکنی محمدث بدعوت اولانی در، هر بدعوت ضلالتدر»، بیور لردنی، خبر لرده وارد اولمشدر، که بعض خطبہ لرنہ:

«اللہ جد اوسون! اللہ جد ایدر، آندن اعانت استرم؛ جناب اللہ فنا عملیہ من دن استغفار ایلر، نفس لرنہ شرور ندن استعاذه ایدرم، جناب اللہ برکتھی هدایت ایدرسه، هچ برکتھی آنی اضلال ایده من، اللہ برکتھی اضلال ایدرسه، هچ برکتھی آنی هدایت ایده من...» و اشاهد ان لا الہ الا اللہ وحده لاشریک له و اشاهد ان محمد ا عبده و رسوله ارسلہ بالحق بشیرا و نذیرا بین بیدی الماعده» برکتھی جناب اللہ و رسوله اطاعت ایدرسه نجات و فلاح اولور، آنلرہ عاصی اولور سه ضرری کندی نفس نه عالددر، جناب اللہ ذرہ قدر ضرر ایرات ایده من، بیور لردنی....

حضرت پیغمبر، انسانی خطبہ موعظہ بی پک تطویل بیور من، لردنی، دیر لردنی که: «برکتھی کن نمازی آغیر واوزون قیلسی، خطبہ بی قیصہ او قومی فقہنه علامتدر: اشته شونک ایچون نمازی آغیر واوزون قیلکز و خطبہ بی قیصہ او قویکز».

اول حضرت خطبہ لرنہ پک چوق و قتلر قرآن کریم آیت لری تلاوت بیور رق تذکیر ایدر لر، بالخاصہ «ق» سورہ جلیلہ سی دهازیادہ چوق او قور لردنی، حتی صحابیا تدن ام هشام بنت الحارث «ق» سورہ جلیلہ سی خطبہ ده فی سعادت دن اشیت دکن صوکرہ از برالدیکنی سویلیور دی، اشته خطبہ لر عصر سعادت ده بوحال او زرہ بولنیور دی، خلفاء راشدین دور نہ دخن حال اصلیلری ناماً محفوظہ ایتدیلر.

لکن صوکرہ لری عهد رسالت او زاقلاشمہ شریعت و اواسر شریعت، عادت، رسوم کبی اجرا اولنگہ باشلادی، حقیقت آراما ز، مقاصد شریعت دوشون نماز اولدی، بلکہ بو طرف لر عقلی، فکری او زائق بیله عیب صایلور، کنہ عد ایدیلور اولدی، خطبہ لرده اولان مقاصد مشروع ده او نو دلداری، کیفیت منسونہ سی ده غائب ایدلداری، خطبہ لر مسحیع، مقنی جل رکیک دن عبارت اولوب قالدار... ملیم ثابت

ائنا ده صوتی یوکسلتور، حتی بوندن طولایی مبارک کوزلرنہ اجرار پیدا اویور، غیرت و نشاطی، جدیتی اطرافہ صاچیلور دی، اصحاب کریم حضرات نک کوزلری یا شارر، قلب لرنہ رقت پیدا اوہر، چوق و قتلر آغalar لردنی، خطبہ نبویہ بی دیکلک دکجہ کوکلری ایمان نوریلہ طولار، دین میں اسلامہ اولان محبت لری کسب قوت ایدر دی، اوصاف امیہ بی ایشندجک، قابلر نہ معرفة اللہ خاصل اولور، ایمان لری قوت بولدقجه قوت بولور دی.

فخر کائنات افندمن خطبہ لرنہ، جناب اللہ، ملکلرینہ، کتابلرینہ، یغمیلرینہ، یوم قیامتہ ایمانک اصواتی تقریر ایدر لر، جنت و ناری ذکر ایله اهل طاعت واولیاء اللہ مقام لری تو صیف، اهل مصیت و اعداء اللہ حلالری تقبیح بیور لردنی، اصول مہمہ دینیہ بی تبلیغ، حادثات واقعہ نک احکام شرعیہ سی تعلیم ایدر لردنی، بر جہاد و قوعی ملحوظ اولدینی و قتده خطبہ لرنہ دشمنہ قارشو اتخاذ ایدیلہ جنک مسلکی بیان ایتمکه برابر عرض و شانک، وطنک مدافعتہ سنه، اعلای کلمة اللہ او غور نہ فدائی جانہ دعوت، دلاوران اصحابی جمہاده ترغیب و تحریص بیور لردنی.

بايرام خطبہ لرنہ صدقہ فطر و اضحیہ نک احکام شرعیہ سی بیان ایدر، هر کس اقتداری نسبت ده فقرایہ معاونت و انعامدہ بولنیق، آنلرک حانہ، اما آجیق خصوص صنہ وعظ و نصیحت ایدر لردنی، نکاح، استسقاء، کسوف، حج و سائر خطبہ لرنک هر برندہ مقامہ مناسب نصیحت ایدر، تعلیمات لازمی اعطی بیور لردنی،

* * *

صاحب شریعت صلی اللہ علیہ وسلم افندمن حضرات لری انسانی خطبہ ده اصحاب کرامک مہربہ تقریلری، خطبہ دی اسقاع، انصات ایتملری امر ایلر لردنی، بیور لردنی، که: «برکیسہ انسانی خطبہ ده آرقداشنے «دانست» دیرسہ افو ایتش اولور، افو ایدن کیسہ نک ایسہ جمہ سی مقبول اولماز، و «جه جو کوئی خطبہ انسانیہ تکلم ایدن کسہ، کتابلر جل ایدن حمارہ بکزر،»....

حتی که خطبہ او قنور کن اصحاب کرام حضرات دن برینک آرقداشنے پکوک برسوأ، دینی برسوأ ایراد ایتمسنه بیله جواز کوستلیور دی، بو بابدہ پک چوق احادیث و آثار شریفہ صریور، که قدر مشترک لری درجہ استفاضہ دیه واصل اولمشدر.

ابوحنیفہ، امام مالک، اجد بن حنبل، او زاعی، امامین، دها پک چوق اکابر علما انسانی خطبہ ده تکلمک، ولوذکر و عبادتہ او اوسون اشتغالک حرمتہ، استقاعد و انصاتک وجوبنہ قائل اولمشدر.

بو بابدہ کتب معتبرہ فقهیہ دن هدایہ ده: «اذا خرج الامام يوم الجمعة ترك الناس الصلاة والكلام حتى يفرغ من خطبته» عبارہ سی کور وایور، بناءً علیہ انسانی خطبہ ده، حضرت پیغمبر و اصحاب کریم حضرات نک اسماء شریفہ لری ذکر، خلیفہ نک نامی یاد ایدل دکدہ مؤذنلرک تصلیم، ترضیہ، تأمین ایله کورلتی قوپارمه لری، هچ بر اصلہ مستند اولمادینی کبی خلاف سنت بوندیغندن بر بدعتدر، بالاتفاق تحریماً مکروهدر.